

Bijlage I (bij de brief aan de Commissie Canon, d.d. 7 dec. 2005)

Fries taalbeleid, wetten en regelingen

- In de provinciale taalnota *Fan Geunst nei Rjocht* (1985) worden twee fundamentele principes voor het taalbeleid geformuleerd, die nog onverkort geldig zijn: *gelijkberechtiging* en *gelijkwaardigheid*.
- Met ingang van 1 augustus 1980 is het Fries een verplicht leervak geworden in het lager onderwijs in de provincie Fryslân en met ingang van 1 augustus 1993 is het Fries opgenomen als regulier verplicht vak in de basisvorming. Het kan in het voortgezet onderwijs veelal als examenvak worden gekozen.
- Op 1 januari 1996 trad de wijziging van de *Algemene wet bestuursrecht* in werking. De wet regelt het taalgebruik in het bestuurlijk verkeer. Met deze wetswijziging wordt de *tweetaligheid* van de provincie Fryslân formeel door het Rijk erkend.
- Op 30 november 2004 is door de eerste Kamer het *Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden* aangenomen. Daarmede heeft Nederland formeel vastgelegd dat er in dit land één 'nationale minderheid' officieel wordt erkend, namelijk 'de Friezen'.
- Met het door Nederland in 1996 geratificeerde *Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden* dat op 1 maart 1998 in werking is getreden, verklaart het Rijk het Fries te zien als een minderheidstaal die bijdraagt aan de culturele rijkdom van Europa. Dat geeft nog duidelijker dan het kaderverdrag het recht op inspanning van de overheid aan om kleine talen te steunen (vgl. bijv. art. 8 gericht op het onderwijs in het *Fries* [subpar. a t/m f] en op het onderwijzen van de Friese *geschiedenis* en *cultuur* [subpar. g]).
- Daarnaast kwam de Provincie in 1989, 1993 en 2001 tot *bestuursafspraken* met het Rijk, waarbij in de *considerans* uit 2001 gezegd wordt dat 'het behoud en de verdere ontwikkeling van een levend erfdeel van taal en cultuur niet mogelijk is zonder daarvoor - in samenhang met andere beleidsterreinen - toepasselijke en noodzakelijke voorwaarden te scheppen en te handhaven'. Het beleid is erop gericht dat in Fryslân alle leerlingen zich dienen voor te bereiden op het functioneren in een tweetalige Fries-Nederlandse *samenleving*.

Uit het *Uitvoeringsconvenant Friese taal en Cultuur 2005* van Rijk en Provincie, dat gericht is op het uitvoeren van het boven vermelde *Europees Handvest*, van de *Derde Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur 2001-2010* en het genoemde *Kaderverdrag*, blijkt o.a. dat de basisscholen in Fryslân aandacht dienen te besteden aan de positie van de Friese taal en cultuur bij projecten op het terrein van de *cultuureducatie* (par. 2.3.2.), dat in het voortgezet onderwijs voorstellen ontwikkeld dienen te worden voor de invulling van het programma voor het nieuwe vak *Friese taal en cultuur* (par. 2.5.2.) en dat er examenprogramma's ontwikkeld dienen te worden voor alle leerwegen in het vmbo, waarin naast taalvaardigheid ook aandacht besteed dient te worden aan de *tweetaligheid* en de *Friese cultuur* (par. 2.5.10.). Allemaal zaken die canongevoelig zijn.

Vastgesteld kan worden dat het onderwijs in de Friese geschiedenis en cultuur in de Nederlandse regelgeving *geen afzonderlijke* aandacht krijgt. Wel wordt een inspanning ondernomen om Friestalig onderwijsmateriaal te ontwikkelen voor vakken als wereldoriëntatie, geschiedenis en cultuureducatie, terwijl de provincie Fryslân in het kader van de *Bestuursafpraak Friese taal en cultuur 2001-2010* ook aandacht zal besteden aan de wisselwerking tussen cultuureducatie en het Fries in primaire en het voortgezet onderwijs, alsmede in het volwassenenonderwijs en beroepsonderwijs.

De implementatie van de afspraken over aandacht voor Fries in cultuureducatie en over onderwijs in Friese geschiedenis en cultuur, zoals opgenomen in de *Bestuursafpraak Friese taal en cultuur 2001*, moest ten tijde van de peildatum van tweede rapportage (1 maart 2002) *inzake maatregelen welke Nederland heeft getroffen ten aanzien van de Friese taal en cultuur*, nog nader worden uitgewerkt.